

UCHWAŁA NR 13

RADY DYDAKTYCZNEJ INSTYTUTU SOCJOLOGII UW

z dnia 27 maja 2020 r.

w sprawie opisu koncepcji kształcenia na projektowanym kierunku Socjologia interwencji społecznych

Na podstawie Zarządzenia NR 71 Rektora Uniwersytetu Warszawskiego z dnia 9 kwietnia 2020 r. w sprawie określenia trybu postępowania w sprawach dotyczących utworzenia kierunku studiów oraz zmian w programie studiów na Uniwersytecie Warszawskim Rada Dydaktyczna IS UW postanawia, co następuje:

§ 1

Uchwala się opis koncepcji kształcenia na projektowanym kierunku Socjologia interwencji społecznych, stanowiące załączniki do uchwały.

§ 2

Uchwała wchodzi w życie z dniem z dniem podjęcia.

Przewodnicząca RD IS UW:

Agnieszka Jasiewicz-Betkiewicz

Załącznik nr 1
do uchwały nr 11 Rady Dydaktycznej IS UW z dnia 27 maja 2020 r.
w sprawie opisu koncepcji kształcenia na kierunku Socjologia interwencji społecznych

OPIS KONCEPCJI KSZTAŹCENIA

NA KIERUNKU Socjologia Interwencji Społecznych

PODSTAWOWE DANE O PROJEKTOWANYM KIERUNKU STUDIÓW

1. POZIOM KSZTAŹCENIA:
Studia II stopnia
2. PROFIL KSZTAŹCENIA:
ogólnoakademicki
3. FORMA STUDIÓW:
Studia stacjonarne
4. WNIOSKODAWCA:
Rada Dydaktyczna Instytutu Socjologii Uniwersytetu Warszawskiego
5. PLANOWANY TERMIN URUCHOMIENIA STUDIÓW:
1 pa dziernika 2021
6. PLANOWANA MINIMALNA LICZBA STUDENTÓW NA PIERWSZYM ROKU STUDIÓW:
20
7. PLANOWANA MAKSYMALNA LICZBA STUDENTÓW NA PIERWSZYM ROKU STUDIÓW : 30
8. PROPONOWANA JEDNOSTKA DYDAKTYCZNA, KTÓRA MA ORGANIZOWA KSZTAŹCENIE NA PROJEKTOWANYM KIERUNKU STUDIÓW:
Instytut Socjologii UW (od 1.10.2020. WydziaŹSocjologii)

KONCEPCJA KSZTAŁCENIA

1. Koncepcja i cele kształcenia, ich związek ze strategią uczelni oraz prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których projektowany kierunek studiów zostanie przyporządkowany *Profil ogólnoakademicki.*

Celem studiów jest kształcenie badaczek i badaczy społecznych, którzy będą rozumieć przebieg i konsekwencje programów interwencji społecznej oraz będą potrafili poddawać je pogłębionej analizie, uwzględniając ich szerszy kontekst. Osoby te, dzięki rozwinięciu kompetencji metodologicznych, umiejętnościom praktycznym oraz wiedzy teoretycznej o procesach zmian społecznych (również w wymiarze globalnym), będą w stanie przeprowadzać badania i formułować diagnozy o charakterze aplikacyjnym i wdrożeniowym. Wiedza i umiejętności zdobyte podczas studiów pozwolą im brać udział w procesach decyzyjnych w różnych rolach zawodowych związanych z interwencjami społecznymi, a także na podnoszenie jakości życia publicznego i sprawności funkcjonowania sfery publicznej.

Program odwołuje się przede wszystkim do międzynarodowych wzorców aktywności naukowej i eksperckiej oraz nauczania w obszarze public policy analysis i public sociology. Nacisk położony zostanie na budowanie wiedzy oraz kształtowanie umiejętności metodologicznych i eksperckich przydatnych do planowania i analizowania programów interwencji społecznych. Celowych działań podejmowanych na rzecz dobra wspólnego i zmierzających do rozwiązywania kwestii uznawanych za istotne w życiu zbiorowym.

Wysokospecjalistyczny kierunek „Socjologia interwencji społecznych” będzie skierowany przede wszystkim do osób, które ukończą studia licencjackie z szeroko pojętego pola nauk społecznych, np. socjologii, ekonomii, nauk politycznych, psychologii, zarządzania i kierunków pokrewnych. Nasi absolwenci będą nastawieni na rozumienie procesów społecznych związanych z funkcjonowaniem sfery publicznej i z tej perspektywy będą patrzyli na zmiany społeczne, możliwości i potencjalne zagrożenia w niej zachodzące. Bardzo ważnym elementem studiów będzie kształtowanie istotnych na współczesnym, zglobalizowanym rynku pracy kompetencji komunikacyjnych i eksperckich, umiejętności zarządzenia czasem, pracy zespołowej, a także budowanie szeroko pojętych cech przedsiębiorczych i postawy otwartej na konieczność uczenia się i doskonalenia swoich kompetencji.

Absolwent kierunku będzie osobą, która głęboko rozumie związek procesów zmiany społecznej z kwestiami i problemami życia zbiorowego, dobrze orientuje się w najnowszych trendach w zakresie projektowania, wdrażania i ewaluacji interwencji społecznych, ale te umiejętności i to jest unikalne w naszej propozycji. Będzie miał wiedzę i kompetencje mocno osadzone w praktyce, zweryfikowane dzięki konstrukcji programu studiów zbudowanego wokół zajęć badawczych i warsztatowych realizowanych we współpracy z partnerami zewnętrznymi.

Dzięki ukończeniu studiów absolwent będzie miał następujące **umiejętności**:

- wykorzystania wiedzy gromadzonej w naukach społecznych dla planowania i oceny rezultatów programów interwencji i celowych zmian społecznych
- konceptualizacji rozmaitych problemów życia zbiorowego funkcjonujących w debatach publicznych, dyskursie i w instytucjonalnych praktykach
- identyfikowania różnorodnych istotnych kontrowersji wokół polityk publicznych
- rozumienia procesów decyzyjnych w sferze publicznej i czynników je kształtujących

- wykorzystania technik podejmowania decyzji opartych na współczesnych wersjach teorii racjonalnego wyboru i wyboru społecznego (np. analizy kosztów i korzyści)
- trafnego doboru i zastosowania zaawansowanych technik badawczych jako ilościowych, i ilościowych (w tym eksperymentalnych) i metod analitycznych w zależności od celów i charakteru podejmowanej interwencji
- wykorzystania zaawansowanego oprogramowania komputerowego do analizy uwarunkowań i skuteczności społecznych interwencji
- wykorzystania danych rejestrowych i Big Data niezbędnymi w analizach ukierunkowanych na interwencje socjologiczne
- zarządzania informacją i wiedzą na użytek interwencji społecznych (tzw. brokering wiedzy) z uwzględnieniem procesów cyfryzacji obejmujących gromadzenie i przetwarzanie danych.
- organizacyjne: podstawy zarządzania projektami, zarządzanie czasem

W zakresie **wiedzy** absolwenta charakteryzować będzie:

- orientacja w uwarunkowaniach podejmowania decyzji w sprawach publicznych i w strukturze instytucji, w ramach których decyzje te są kształtowane i wdrażane
- znajomość czynników kształtujących dynamikę interesów grupowych na poziomie lokalnym, krajowym i globalnym
- znajomość kluczowych kwestii i problemów będących przedmiotem działań i interwencji
- zrozumienie strukturalnych czynników kształtujących zakres tych problemów i szanse na ich rozwiązanie
- znajomość najnowszych zastosowań ekonomii dobrobytu w procesach decyzyjnych

Po ukończeniu studiów absolwent będzie miał następujące **kompetencje społeczne**:

- komunikacyjne, w tym: komunikacji międzyinstytucjonalnej (nauki społeczne/administracja publiczna/trzeci sektor/rynek)
- wizualizacji danych i komunikowania wyników badań
- opracowywania analiz i ekspertyz w odpowiedzi na zapotrzebowanie różnych typów interesariuszy polityk publicznych
- umiejętności pracy zespołowej i przyjmowania zróżnicowanych ról w zespole, w tym zarządzania pracą zespołu (leadership)
- motywacji do ciągłego doskonalenia własnych umiejętności dzięki postawie otwartej na konieczność uczenia się przez całe życie

Tak przygotowany absolwent będzie gotowy do podjęcia pracy związanej z prowadzeniem diagnoz na użytek działań praktycznych, planowaniem i wdrażaniem tych działań, oraz ewaluacją ich skuteczności i efektów. Kompetencje absolwentów będą miały jednak zastosowanie **w zakresie znacznie wykraczającym** poza potrzeby związane z pełnieniem roli planisty, analityka lub ewaluatora. Dzięki pożywnemu naciskowi na umiejętności i komunikacyjne, w tym szczególnie na komunikacji międzyinstytucjonalnej, osoba kończąca kierunek będzie gotowa do pracy w roli polityk publicznych, umiarkowanego moderatora relacji między interesariuszami polityk publicznych na różnych poziomach ich planowania i realizacji (międzynarodowym, krajowym, lokalnym czy wewnątrzorganizacyjnym). Konsekwentnie, kompetencje i wiedza zdobywane przez naszych absolwentów w czasie studiów pozwolą im na podjęcie pracy w różnorodnych organizacjach. Chodzi między innymi o:

- analityczne departamenty administracji publicznej w Polsce, w organizacjach ponadnarodowych i międzynarodowych (np. Komisja Europejska)

- merytoryczne wydziały jednostek samorządu terytorialnego (np. wydziały zdrowia, pomocy społecznej, edukacji czy polityki senioralnej w urzędach miast, gmin czy województw)
- *think tanki* polskie, europejskie, międzynarodowe analizujące polityki publiczne
- działające analityczne firmy i organizacje pozarządowe działające w sektorze publicznym lub współpracujących z sektorem publicznym (np. oferujących usługi społeczne i społecznie użyteczne)
- firmy badawcze oferujące analizy, badania i ekspertyzy dotyczące polityk publicznych, administracji samorządowej, trzeciego sektora

Stawiamy sobie za cel wykształcenie w ród absolwentów kierunku:

- **Umiejętności definiowania stanu rzeczy, stawiania pytań wokół opracowanej diagnozy i proponowania rozwiązań** w procesach, które dotyczą szeroko rozumianej tematyki studiów, w tym przede wszystkim: funkcjonowania organizacji, zarządzania i administrowania, diagnozy problemów społecznych, identyfikacji interesów grupowych i dynamiki ich cierania się, logiki współpracy i konfliktu, etc.
- Rozumienia dynamiki **współpracy w zespole, nabycie umiejętności współpracy w realizacji zadań związanych z udziałem w procesach decyzyjnych**, analizach i projektach interwencji społecznych: w kooperacji z różnymi rodzajami interesariuszy i klientów+
- Umiejętności dostrzegania **współzależności i komplementarności wiedzy teoretycznej** oraz możliwości i uwarunkowań jej aplikacji i stosowania w projektach wdrożeniowych.

Rozwiązaniem unikatowym w skali prowadzonych w Polsce programów studiów, które pozwoli na zdobycie i rozwinięcie powyższych umiejętności i kompetencji jest konstrukcja programu koncentrującego się wokół zajęć prowadzonych w systemie projektowym, który **symulować będzie warunki współpracy** zespołu zadaniowego (np. badawczego lub projektowego w instytucji sektora publicznego, administracji publicznej, organizacji trzeciego sektora lub przedsiębiorstwie), skłaniając do wyznaczania celów, definiowania zadań, współpracy przy ich realizacji oraz samej ewaluacji wyników przez współpracujących w ramach zajęć organizację (partnera zewnętrznego).

Zajęcia **na pierwszym etapie studiów** mają przede wszystkim zbudować teoretyczne i metodologiczne podstawy konieczne do pracy analitycznej i eksperckiej w obszarze *public policy*. Program obejmuje kursy z zakresu metodologii nauk socjologicznych, w tym:

- analizy danych makrospołecznych i rejestrowych (w tym tzw. *big data*),
- aplikacji teorii racjonalnego wyboru i wyboru społecznego,
- ekonomii dobrobytu,
- ewaluacji (jako ilościowych i jakościowych),
- metod eksperymentalnych i quasi-eksperymentów (z wykorzystaniem metod kontrfaktycznych),
- analizy kosztów i korzyści,
- metodologii i praktycznych zastosowań przeglądów systematycznych (*systematic reviews*),
- etnografia organizacji i polityki publicznej,

oraz kursy dotyczące:

- instytucjonalnej struktury sfery publicznej w Polsce (w tym administracji publicznej) w kontekście porównawczym,

- prawnych uwarunkowa polityki rozwoju społecznego
- socjologii organizacji i zarządzania,
- kompetencji menedżerskich i przywódczych
- koncepcji procesów stanowienia polityk publicznych (*policymaking proces*),
- etyki w interwencjach społecznych,
- konfliktów społecznych i ich wygodzenia,
- partycypacji w zarządzaniu zmianami społecznymi.

W czasie I etapu studiów planowane są także wizyty studyjne w organizacjach i instytucjach zaangażowanych w procesy planowej zmiany społecznej w Polsce.

Drugi etap studiów jest podporządkowany realizacji projektu grupowego realizowanego w formie kooperacji z partnerem zewnętrznym (np. organizacją sektora publicznego - administracji publicznej lub samorządowej, organizacją pozarządową, związkami zawodowymi, przedsiębiorstwem etc.). Projekt będzie prowadzony na podstawie zawartego porozumienia obejmującego zasady współpracy, definiujący zakres tematyczny projektu, oczekiwane rezultaty i istotny z punktu widzenia partnera problem lub pytanie analityczne dotyczące wskazanego obszaru interwencji, będące przedmiotem pracy zespołu zadaniowego.

W trakcie II etapu studiów studenci biorą udział w zajęciach warsztatowych i seminaryjnych, których treść odpowiada osiowej tematyce projektu (tj. wskazanemu obszarowi interwencji - obejmują np. zagadnienia rynku pracy, zrównowoczenia społecznego i nierówności społecznych, pomocy społecznej, stosunków pracy i dialogu społecznego, zdrowia, edukacji, ekologii, migracji, rozwoju lokalnego etc.), i które koncentrują się na zadaniu wynegocjowanym z partnerem także w warstwie metodologicznej. Zajęcia warsztatowe zawierają komponent empiryczny (analiza danych zastanych dostarczonych przez partnera albo samodzielnie zgromadzonych, lub badania terenowe projektowane i realizowane przez całą grupę studentów). W trakcie zajęć prowadzony jest trening kompetencji społecznych i komunikacji - np. przez prezentowanie partnerowi wyników analiz case study i negocjowanie po danego kierunku prac zespołu.

Prace projektowe oraz opracowany w ich rezultacie raport/ekspertyza może stać się jednocześnie podstawą do uzyskania tytułu magistra przez każdego z uczestników projektu. W związku z tym, raport musi mieć formę i warstw merytoryczną pozwalającą na wykorzystanie go w obiegu publicznym (np. jako samodzielna publikacja¹). Zakładamy także wdrożeniowy charakter części realizowanych projektów i przygotowanych w ich trakcie prac dyplomowych - w zależności od uzgodnień i zapotrzebowania partnerów zewnętrznych.

Powyższa koncepcja programu studiów jest rozwinięciem realizowanego na Uniwersytecie Warszawskim programu aplikacyjnych prac dyplomowych, obejmującym jednak nie pojedynczych studentów, a grup osób tworzących (razem z zespołem prowadzącym składającym się z pracowników naukowych IS UW) zespół projektowy skoncentrowany na realizacji zadania wynegocjowanego z partnerem.

Przy tej koncepcji nauczania opiera się na trzech zasadniczych filarach - **kształceniu modułowym, metodzie *blended learning* oraz pracy w grupie**. Kształcenie modułowe bazuje na zajęciach, a proces edukacyjny powinien składać się z powiązanych ze sobą części - jednostek modułowych, w ramach których przekazywana jest kompleksowa wiedza

¹ Instytut Socjologii ma do wiadomości w emisji wyrobionych prac dyplomowych i raportów z projektów badawczych jako zamieszczanych na stronach internetowych, podlegających procedurze recenzowania *Working Papers*. Do wiadomości to zostanie wykorzystane w ramach planowanych studiów.

na temat konkretnych zjawisk, problemów, metod i technik. Podejście modułowe jest kluczem do kształtowania u studentów umiejętności stosowania wiedzy w praktyce, ponieważ przy poszukiwaniu konkretnych rozwiązań zawsze musimy umieć połączyć ze sobą informacje z różnych obszarów. Metoda *blended learning* oznacza połączenie tradycyjnych metod uczenia (w sali zajęciowej) z szeroko rozumianym e-learningiem. Z jednej strony, studenci będą nabywali wiedzę i umiejętności w czasie zajęć, podczas których będą mieli bezpośredni kontakt z prowadzącym oraz innymi studentami. Z drugiej strony, będą mieli dostęp do szerokich zasobów cyfrowych – m. in. tutoriali, literatury uzupełniającej, baz danych i jakoś cyfrowych wykorzystywanych w czasie kursów. Wreszcie, duży nacisk położony zostanie na kształtowanie umiejętności pracy w grupie. Dzięki zasadniczej roli projektu grupowego realizowanego z partnerem zewnętrznym.

2. Uzasadnienie utworzenia nowego kierunku studiów odnoszące się do dotychczasowej oferty studiów Uniwersytetu Warszawskiego oraz do wiadomości innych uczelni krajowych i zagranicznych.

Kadra IS ma bogate doświadczenie w budowaniu zintegrowanej oferty dydaktycznej, a program „Socjologia interwencji społecznych” na studiach II stopnia jest wysokospecjalistycznym rozszerzeniem programu w obszarze public policy i public sociology. Program jest także unikatowy w kontekście aktualnej oferty dydaktycznej Uniwersytetu Warszawskiego, oraz innych uczelni ulokowanych w Warszawie. W ofercie UW można znaleźć specjalności czysto zbliskone tematycznie do „Socjologii interwencji społecznych”, funkcjonują one jednak wyłącznie na studiach I stopnia; są także skoncentrowane na poszczególnych obszarach problemowych – tj. np. na funkcjonowaniu poszczególnych instytucji w obszarze ubóstwa, rynku pracy, polityki karnej/penitencjarnej, animacji kultury etc., kładąc nacisk na pełnienie ról zawodowych w organizacjach na poziomie lokalnym; nie uwzględniają kwestii metodologicznych (szczególnie w zakresie technik i metod ilościowych oraz wykorzystania Big Data), pomijają konsekwencje procesów cyfryzacji i związanych z nimi zmian w zakresie zarządzania wiedzą, nie uwzględniają międzynarodowego wymiaru public policy oraz jej systemowego i procesualnego charakteru, oraz w ograniczonym zakresie uwzględniają aktywne metody nauczania i zdobywanie kompetencji przez praktykę.

Kierunek „Socjologia interwencji społecznych” projektowany jest nie tylko z odwołaniem do programów uczelni zagranicznych, lecz również z zaangażowaniem współpracy z uczelniami i specjalistami z zagranicy – w ramach istniejących programów wymiany akademickiej finansowanych ze środków UE, ale także z wykorzystaniem istniejących, mniej czy bardziej sformalizowanych sieci współpracy w których funkcjonują pracownicy IS UW. Chodzi na przykład o European Network for Social Policy Analysis i o International Network for Public Policy Teaching and Research).

Koncepcja i struktura planowanego programu silnie odwołują się do wzorców międzynarodowych, a dokładniej – uwzględniają dobre praktyki kształcenia w obszarze *public policy analysis*, zarówno europejskie jak i amerykańskie. Chodzi m. in. o programy studiów:

- Master of Public Policy w Willy Brandt School of Public Policy, Universität Erfurt
- Master of Public Policy w Goldman School of Public Policy, University of California, Berkeley
- Master in Public Policy w John F. Kennedy School of Government, Harvard University
- Public Policy MSc w Department of Political Science & School of Public Policy, University College London

- Master of Public Policy w The School of Public Policy, University of Maryland
- Master of Public Policy and Social Change w Institute of Political Science, Eberhard Karls Universität Tübingen
- Master of Public Policy w School of Public Policy, London School of Economics

Wspólny dla w/w programów jest przede wszystkim nacisk na dostarczenie wiedzy i kompetencji na równi z praktyką i doświadczeniem, co jest realizowane za pośrednictwem staży, praktyk i *policy exercises* analogicznych do zawartych w koncepcji kierunku „Socjologia interwencji społecznych”. Sukces tych programów leży nie tylko w ścisłym związku programu uczenia z praktyką w realnym środowisku i w powiązaniu z realnymi problemami życia zbiorowego, ale i w naciskach na budowanie umiejętności pracy grupowej, umiejętności praktycznych koniecznych do poruszania się w strukturze instytucji współczesnego państwa i w kontekście międzynarodowym. Każdy z tych programów oferuje także solidne podstawy metodologiczne niezbędne w nowoczesnych badaniach programów społecznej interwencji i aktywności eksperckiej w obszarze ewaluacji. Podstawy obejmujące z jednej strony praktyczne aplikacje statystyki, metody eksperymentalne i quasi-eksperymentalne i inne techniki wykorzystywane w ewaluacji, techniki zarządzania i planowania mające zastosowanie w zróżnicowanych kontekstach instytucjonalnych, a ze strony drugiej – koncepcje i teorie sfery publicznej, społecznych interwencji, procesów stanowienia polityki publicznych i jej organizacyjnych i instytucjonalnych uwarunkowań. Wyraźny jest w nich także modułowy charakter kształcenia, z naciskiem na kształtowanie bazy teoretycznej i metodologicznej na wcześniejszym, oraz na praktyczne wykorzystanie zdobytych umiejętności w realnych sytuacjach na późniejszym etapie studiów.

Warto nadmienić, że z wymienionych programów jest relatywnie nowa – np. program na Uniwersytecie Tübingen został uruchomiony w 2019 roku. Ilustruje to – w pewnym stopniu – rosnące zainteresowanie i nie tylko krajowy popyt na specjalistów w obszarze objętym programem „Socjologia interwencji społecznych”.

3. Uzasadnienie utworzenia nowego kierunku studiów odnoszące się do potrzeb otoczenia społeczno-gospodarczego i studentów udokumentowane wynikami badań lub efektami przeprowadzonego rezeźnienia.

Przygotowując projekt nowego programu studiów przeprowadziliśmy konsultacje z pracownikami różnych branż – od samorządu terytorialnego, poprzez różne organizacje trzeciego sektora, po międzynarodowe firmy biznesowe. Z wywiadów tych jednoznacznie wynika, że istnieje duże zapotrzebowanie na samodzielnych i kreatywnych badaczy, którzy wychodzą poza proste deskrypcje obserwowanych zjawisk i którzy umieją zaprojektować i przeprowadzić pogłębione analizy z wykorzystaniem zaawansowanych rozwiązań metodologicznych, budując wiarygodne i aplikowalne propozycje rozwiązań danego problemu. Równocześnie nie oczekuje się rozwinięcia tej umiejętności pracy w zespole, podziału obowiązków, ale i odpowiedzialności, jak również kompetencji pozwalających na budowanie powiązań i kontaktów między różnymi organizacjami.

Silnie podkreślane są (zbieżnie z założeniami kierunku studiów) potrzeby kadrowe w zakresie umiejętności zarządzania badaniami społecznymi (w tym diagnostycznymi) pojętej ze znajomości różnych modeli polityki, w szczególności w zakresie rozpoznawania i kształtowania agendy (na różnych poziomach od lokalnego i metropolitalnego po globalny). Jest to szczególnie istotne ze względu na istniejące zależności między skalami działania instytucji (lokalnej, regionalnej, krajowej i międzynarodowej) oraz coraz większe zależności między instytucjami, jak również społecznościami lokalnymi, ich sieciami na poziomie regionalnym i instytucjami międzynarodowymi.

Jako istotna wskazywana była te konieczno uwzgl dnienia w projektowanym programie studiów elementów, które dadz absolwentom umiej tno nawi zywania i koordynacji współpracy mi dzysektorowej oraz dostrzegania i radzenia sobie z wielo ci i ró norodno ci kultur organizacyjnych. Konsultowani eksperci/pracodawcy zwracali te uwag na po ytki umiej tno tworzenia dokumentów strategicznych/programuj cych czy . generalnie . umiej tno zarz dzania zmian zarówno na poziomie krajowym jak i lokalnym.

Zebrane opinie wprost potwierdzaj u yteczno i trafno projektowanego kierunku studiów; np.: sProponowany zakres kształcenia wydaje si odpowiada na wi kszo potrzeb zwi zanych z merytorycznymi aspektami pracy. Du przewag absolwentów, mo e by równie przygotowanie do wchodzenia w ró norodne role w zespołach projektowych i analityczne spojrzenie pozwalaj ce na wspieranie pracy ekspertów bran owych, czy praktyków wý czonych w projektowanie rozwi za systemowych+; sZ perspektywy potrzeb samorz du lokalnego oraz instytucji, które z nim współpracuj podej cie stworzone w programie tego kierunku jest bardzo atrakcyjne . w szerokim zakresie analizy polityk publicznych, a przede wszystkim . w zakresie rozumienia i umiej tno ci radzenia sobie z potrzeb interwencji spojęcznych w instytucjach niekoniecznie sektora publicznego+; sWý czenie w proces kształcenia partnerów zewn trznych i oparcie warsztatów na realnych, praktycznych problemach, z którymi boryka si administracja lokalna programuj c rozwój miast . co proponuje koncepcja nowego kierunku . nie tylko pozwoli na lepsze przygotowanie absolwentów do pracy zawodowej, ale przyczyni si do kształtowania kadr potrzebnych do prowadzenia strategicznych procesów rozwojowych+

Przeprowadzone konsultacje pozwoliły te zebra jednoznaczne deklaracje dotycz ce nawi zania bezpo redniej współpracy z Instytutem Socjologii przy realizowaniu wspólnych projektów, które w prezentowanej koncepcji studiów stanowi gówn o drugiego etapu .

Naley doda , e opinie osób konsultowanych w sprawie planowanego programu studiów znajduj potwierdzenie w analizach i literaturze dotycz cych administracji publicznej i kompetencji pracowników jednostek administracji publicznej i trzeciego sektora. Wyniki bada empirycznych sugeruj na przykąd konieczno wzmacniania umiej tno ci planowania i zarz dzania strategicznego oraz koordynacji procesów zarz dczych, kształtowania postaw i kompetencji lidarskich i umiej tno ci lokowania analiz prowadzonych w jednostkach samorz dowych w szerszym kontek cie spojęcznym , konieczno kształtowania wiedzy i umiej tno ci metodologicznych koniecznych do realizacji i monitorowania polityk publicznych w rozmaitych obszarach, oraz konieczno budowania gýbszego rozumienia procesów zwi zanych z planowaniem rozwoju , konieczno wzmacniania umiej tno ci aplikacji popularnych, acz nierozumianych technik analitycznych stosowanych w planowaniu strategicznym i kompetencji w zakresie wykorzystywania istniej cych danych i zbiorów informacji , konieczno budowania umiej tno ci współpracy mi dzynstytucjonalnej , czy . bardziej ogólnie . po ytki pýn ce z podnoszenia umiej tno ci pracowników administracji publicznej w zakresie dostarczania i planowania usług publicznych dla jej spojęcznego odbioru i wizerunku . Warto tak e zaznaczy , e kompetencje i umiej tno ci, na które kładzie si nacisk w programie studiów s w pełni zbie ne z tymi, które powinny posiada osoby pełni ce funkcje menad erskie - tak e w przedsi biorstwach.

Koncepcja studiów zostają równie poddana weryfikacji podczas bada fokusowych przeprowadzonych ze studentami III roku studiów licencjackich w Instytucie Socjologii UW. Rozmówcy stwierdzili, e wprowadzenie takiego specjalistycznego kierunku jest potrzebne i znajdzie odbiorców w ród studentów socjologii, szczególnie tych ko cz cych moduły dydaktyczny sProblemy spojęczne i sprawy publiczne+ A 8 z 12 badanych wyraziło ch studiowania na tym kierunku.

Studenci za najważniejsze elementy koncepcji kształcenia uznali nacisk na zdobywanie praktycznych umiejętności; możliwość współpracy z partnerami zewnętrznymi reprezentującymi środowisko społeczno-gospodarcze; kształtowanie kompetencji w zakresie prowadzenia jakościowej i żywej diagnozy problemów sfery publicznej oraz projektowania rozwiązań dla tych problemów. Ważne było dla nich również to, by podczas studiów zdobywać wiedzę na temat tworzenia i funkcjonowania polityki publicznej nie tylko na poziomie krajowym, lecz także międzynarodowym. Za zalety uznaliby także umiejętności dzynarodowienie kierunku poprzez partnerstwa z uczelniami i organizacjami zagranicznymi.

Zapytani o najważniejsze umiejętności, które powinny zdobywać osoby studiujące na projektowanym kierunku studiów magisterskich, badani wymienili przede wszystkim te związane z pogłębioną diagnozą problemów sektora publicznego, analizą i prezentowaniem danych (szczególnie opanowanie oprogramowania do analizy danych ilościowych i jakościowych oraz wizualizacji) oraz krytyczną interpretację danych. Za niezwykle istotne uznali także kompetencje związane z komunikacją i prac zespołową.

Studenci biorący udział w fokusie uznali, że wiedza i kompetencje, które oferowałby nowy kierunek studiów da im możliwość podjęcia pracy nie tylko w jednostkach badawczych instytucji publicznych, lecz także w organizacjach pozarządowych i firmach prywatnych współpracujących z sektorem publicznym. Takie są te zajmujących się projektowaniem konkretnych rozwiązań w obszarze polityk publicznych oraz doradztwem.

4. Informacja o infrastrukturze i potencjale kadrowym zapewniającym prawidłową realizację koncepcji i celów kształcenia.

Do tradycji Instytutu Socjologii należy otwartość na nowe idee, pomysły i wyzwania. Jednym z najnowszych wyzwań, zarówno o charakterze teoretycznym, metodologicznym i badawczym, jak i związanym z procesem nauczania są aktualne reformy sfery publicznej i zmiany mechanizmów rządzenia, czysto określone terminem *governance* odwołujące się do zasady partycypacji, usieciowienia, demokratyzacji i dyfuzji procesów decyzyjnych, oraz ich oparcia na dowodach (tzw. *evidence-based policy*). Skutki tych zmian, porównanych z rewolucją informatyczną, oddziaływaniem nowych technologii niosą daleko idące konsekwencje dla świata gospodarczego, społecznego i kulturowego, odciskając swoje piętno nie tylko na poziomie makro, ale również na poziomie codziennego doświadczenia każdego z nas. Dla socjologów zmiana taka stanowi naturalny przedmiot i problem dociekania, zarówno teoretycznych jak i metodologicznych oraz. się rzeczy. Skłania do poszerzania dotychczasowej wiedzy i umiejętności, stawiania nowych pytań i pozyskiwania nowych sposobów odnajdywania odpowiedzi. Możliwe jest to, z jednej strony, dzięki otwarciu na doświadczenia międzynarodowe i nawiązaniu współpracy z naukowcami z krajów Europy Zachodniej i Ameryki, z drugiej zaś na kooperacji z otoczeniem społeczno-gospodarczym i prowadzeniu wspólnych projektów badawczych tak z innymi uczelniami, również technicznymi (np. Politechniką Warszawską), jak i administracją publiczną czy organizacjami trzeciego sektora. Ciągła wymiana doświadczeń i umiejętności sprzyja systematyzowaniu wiedzy i refleksji związanej z konsekwencjami zachodzących zmian społecznych. Znajduje to swoje odzwierciedlenie zarówno w nowo podejmowanych projektach badawczych naszych pracowników, jak i we wprowadzaniu przez nich nowych rozwiązań w zakresie dydaktyki.

Projektowany kierunek studiów będzie wpisujący się w szerokie spektrum interdyscyplinarnych projektów naukowych prowadzonych i współprowadzonych przez pracowników Instytutu Socjologii. Zakres zainteresowań, badań i analiz jest znacznie szerszy i bogatszy niż przedstawione wyżej obszary problemowe. Podejmowane są badania z filozofii i metodologii nauk społecznych, analizy teorii kapitału społecznego, stosunków pracy. Należy

podkreśli, że w Instytucie Socjologii prowadzi się zarówno prace teoretyczne (i to w ramach różnych tradycji teoretycznych), jak i empiryczne; badania zarówno o charakterze ilościowym, jak i jakościowym, a także badania porównawcze w ramach współpracy międzynarodowej. Wiąże się to z udziałem naszych pracowników w międzynarodowych projektach badawczych, konferencjach i publikacjach.

Wśród projektów realizowanych w ostatnich latach wymienił można:

ELA - elektroniczne losy absolwentów

Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego wdraża w Polsce system monitoringu losów zawodowych absolwentów szkół wyższych. Polski system jest rozwinięciem nowatorskim w skali Europy, który spotyka się z dużym uznaniem ze strony badaczy europejskich. Głównym źródłem informacji systemowych są dane administracyjne pochodzące z rzetelnych rejestrów systemu Zakładu Ubezpieczeń Społecznych oraz z systemu POL-on, czyli systemu informacji o szkolnictwie wyższym wspierającego prace Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Zintegrowana Platforma Analityczna

Pracownicy IS UW stanowią rdzeń zespołu w projekcie Zintegrowana Platforma Analityczna, realizowanego przez Uniwersytet Warszawski i Szkołę Główną Handlową we współpracy z instytucjami rządowymi, którego celem jest podniesienie skuteczności działania administracji w wybranych obszarach problemów społecznych i gospodarczych, poprzez wsparcie procesów decyzyjnych za pomocą informacji analitycznej wysokiej jakości [to cytacja z rządowej strony WWW min. cyfryzacji], poprzez stworzenie platformy integracji i analizy danych urzędowych i rejestrowych, umożliwiającej analizowanie danych przez i na rzecz różnych podmiotów, z zachowaniem zasad bezpieczeństwa i anonimowości danych oraz wykorzystanie opracowanych w ramach projektu rozwiązań do analizy wybranych polityk publicznych.

Nadzór w miejscu pracy: wpływ nowych technologii na normy prawne i społeczne w Polsce i Niemczech (kierownik Dr. Ben Wagner Europa-Universität Viadrina, Uniwersytet Warszawski jest partnerem projektu - Zakład Socjologii Pracy i Organizacji):

Przedmiotem tego pilotażowego badania jest proces normalizacji wykorzystywania nowych technologii nadzoru w miejscu pracy. Dotychczasowe badania w Polsce i w Niemczech nie podejmowały próby odpowiedzi w jakim stopniu na ten proces wpływają: a) obowiązywanie prawa i jego wpływ na debatę publiczną b) normy i wartości pracowników. Równoległa analiza w tych dwóch obszarach pozwoli na doprecyzowanie problemu badawczego i sformułowanie hipotez na temat wpływu obowiązywania prawa oraz norm i wartości pracowników na stosowanie nowych technologii nadzoru w miejscu pracy.

Drżenie szkolne w perspektywie teorii gier

Celem projektu była analiza zjawiska drżenia szkolnego (ang. bullying) z wykorzystaniem modeli z zakresu teorii racjonalnego wyboru. Do analizy grupowych uwarunkowań zjawiska, umożliwiających jego pojawienie się w klasie szkolnej, wykorzystano modele gier wieloosobowych ilustrujących przebieg wybranych procesów grupowych. W procesie badawczym wykorzystano narzędzia z zakresu analizy sieci społecznych (SNA), a także przeprowadzono symulacje gier w tworzonych losowo sieciach.

Analiza problemu reakcji grupy na działania społecznie niepożądane

Celem projektu była analiza związku między cechami grupy a zakresem reakcji grupy na niepożądane społecznie zachowania (np. wśród współpracowników, którzy świadkami mobbingu w miejscu pracy, lub wśród sąsiadów, którzy nie reagują na podejrzenie przemocy w rodzinie). W celu analizy czynników, które mogą wpływać na zakres reakcji grupowej, strukturalnie osadzona sekwencyjna gra koordynacyjna została rozegrana dla różnych

warunków początkowych. Symulacje komputerowe przeprowadzono dla sieci konkretnego typu (ER random graph).

Punkty wspólnego działania w ujęciu eksperymentalnym

Wzbogacenie oferty dydaktycznej z zakresu teorii racjonalnego wyboru skierowanej do studentów studiów licencjackich i magisterskich którego celem było wprowadzenie do programu nauczania Instytutu Socjologii szeregu innowacyjnych rozwiązań dydaktycznych, których wynikiem będzie zwiększenie zaangażowania studentów w prowadzone zajęcia i przybliżenie im socjologicznego procesu badawczego związanego z wykorzystaniem modeli formalnych. Podstawą do osiągnięcia tego rezultatu będzie przygotowanie materiałów i przeprowadzenie działań badawczo-dydaktycznych skoncentrowanych wokół problemu wspólnego działania. Uczestnicy zajęć prowadzonych w ramach projektu brali udział w projektowaniu i przeprowadzeniu badania eksperymentalnego z użyciem narzędzi cyfrowych

Technologie informacyjne w polityce publicznej. Krytyczna analiza profilowania bezrobotnych w Polsce

Projekt, realizowany w ramach grantu Opus NCN podejmuje problem użycia technologii informacyjnych (IT) w polityce publicznej, na przykładzie profilowania osób bezrobotnych. Podstawowym celem badawczym jest uzyskanie ugruntowanej empirycznie wiedzy o procesie tworzenia IT, użycie do klasyfikacji osób bezrobotnych oraz sposobach jej wykorzystania w praktyce administracyjnej. Wyniki pozwolą uwidocznić wyzwania, jakie dla demokratycznego państwa niesie wykorzystanie IT w polityce publicznej ze szczególnym uwzględnieniem aktywnych polityk rynku pracy.

Podstawowe dane o infrastrukturze dydaktycznej

Instytut Socjologii korzysta z pomieszczeń w budynku przy ul. Karowej 18. Znajdują się w nim następujące sale dydaktyczne: na parterze 18 (105,1 m²), na pierwszym piętrze 22 (24,13 m²), na drugim piętrze sale 104 (48,3 m²) i 112 (48,9 m²), na drugim piętrze sale 201 (35,9 m²), 204A (27,3 m²), 205 (48,4 m²) i 212 (22,4 m²), na trzecim piętrze sale 301A (16,86), 303 (28,9 m²), 304 (48,5 m²), 305 (25 m²) - pracownia dla doktorantów, 4 stanowiska, 305a (22,8 m²) i 315 (27,5 m²), a na czwartym piętrze sale 400 (33,6 m²), 403 (48,9 m²), 405 (28,1 m²), 406 (24,8 m²), 410 (23 m² - sala komputerowa), 411 (27,3 m² - sala komputerowa) i 412 (33 m² - sala komputerowa). Razem jest 19 sal dydaktycznych o łącznej powierzchni 687,8 m². W całym budynku jest dostępny internet (sieć bezprzewodowa).

Pracownie komputerowe - liczba stanowisk, oprogramowanie

W Instytucie Socjologii mamy 3 sale komputerowe (w ramach Pracowni Przetwarzania Danych), które znajdują się na czwartym piętrze budynku przy ul. Karowej. Są to sale nr 410 (12 stanowisk komputerowych + jedno dla prowadzącego), nr 411 (12 stanowisk komputerowych + jedno dla prowadzącego) i sala nr 412 (12 stanowisk komputerowych). Ponadto na drugim piętrze budynku znajdują się 4 ogólnodostępne stanowiska komputerowe oraz 4 stanowiska dla laptopów. Wszystkie jednostki centralne w Pracowni Przetwarzania Danych IS UW mają dostęp do przewodowego Internetu (LAN). Na komputerach zainstalowane są specjalistyczne pakiety statystyczne do ilościowej analizy danych takie jak: R, SPSS, Statistica. Ponadto na komputerach w sali 411 oraz tych ogólnodostępnych zainstalowano jest oprogramowanie wspierające proces analizy danych jako ilościowych Atlas.ti. W najbliższych tygodniach sfinalizowany zostanie zakup 20 laptopów do użytku przez studentów w trakcie zajęć.

Wyposażenie sal dydaktycznych

Obecnie w 16 salach jest sprzęt multimedialny. Dodatkowo, w 7 salach dydaktycznych zostają zainstalowane telewizory LCD podłączone do komputerów. Rzutniki współpracują zarówno z komputerami stacjonarnymi jak i z laptopami.

Fokusownia

Jedna sala przystosowana do prowadzenie zogniskowanych wywiadów grupowych. Zainstalowany system audio-wizualny umożliwia bieżący podgląd oraz zapis prowadzonych wywiadów.